

OMSZI Nonprofit Kft.

cím: 1089. Budapest Elnök u.1. levélcím: 1433 Budapest, Pf.: 170. telefon: (36-1)799-46-60

Előadó: Hidas Bence

Iktatószám: K-27-10/2023

Ügyiratszám: 6/2023

Az 1991. évi XX. törvény 109. §. (1., 2.) bekezdése alapján készült

S Z A K V É L E M É N Y

A Lieb Roland szobrászművész által készített *dr. Palkó István mellszoborról.*

A szakvélemény a Szombathelyi Szépítő Egyesület felkérésére és költségvállalásával készült.

Dr. Palkó István (1913-2008) a Vas megyei, Szombathely közelségében lévő Torony községben született. Az elemi iskola elvégzése után a szombathelyi Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnáziumban érettségizett. Egyetemi tanulmányait Pécsen folytatta, latin-magyar-görög szakon.

Pályakezdeként Ungváron a Magyar Királyi Állami Drugeth Főgimnáziumban kapott tanári állást, majd Szombathelyre került és a Faludi Ferenc Gimnázium tanára, később igazgatója lett. Pályafutása során a település több intézményében, többek között a Kanizsai Gimnáziumban, a Szombathelyi Felsőfokú Tanítóképző Intézetben, valamint a Berzsenyi Dániel Főiskolán is tanított.

Tanári munkája mellett aktívan publikált. Számos novellát és verset írt. Több német fordítása is megjelent.

Írói működésénél is jelentősebb szerkesztői munkálkodása. Már egyetemistaként szerkesztője volt a *Sorsunk* című lapnak. Később a *Vasi szemle*, a *Népünk* és az *Életünk* szerkesztője. Számos - kifejezetten - Vas megyei témájú irodalmi antológiát is szerkesztett (*Őrség, Vasi élet és irodalom, Ez történt*). Sokáig az Írószövetség Nyugat-Dunántúli csoportjának titkára. Ő volt a vezetője a *Vasi Írók és Művészek Munkaközösségének*.

A Szombathelyi Szépítő Egyesület a család és a Szombathelyi Önkormányzat segítségével kíván emléket állítani Dr. Palkó Istvánnak. A 185 centiméter magas alkotás két részből állna. A lakkozott, szálerősített beton portré egy síklapokból összeállított corten acél posztamensre

kerülne. A tervek szerint a corten lemezek - nyitott könyvként - sziluettet, hátteret, és egyben felirati mezőt képeznek az alkotásnak.

2020. január elsejétől a Paragvári út és a Dr. Szabolcs Zoltán utca közötti átjárót Dr. Palkó István köznek hívják. A szobrot a köz művészeti iskola felé eső részén szeretnék elhelyezni. A portré elhelyezése a szomszédos házfalak síkjához igazodna. A posztamensre lézerstancolással az alábbi felirat kerülne:

Dr. Palkó István

1913 - 2008

Pedagógus, nyelvész, irodalomtudós, a szombathelyi felsőoktatás megteremtője, az Életünk folyóirat elindítója, a Nagy Lajos Gimnázium első igazgatója

Az Egyesület a szobor elkészítésével Lieb Roland szobrászművészt bízta meg.

Az OMSZI Nonprofit Kft. által összehívott szakértői bizottság 2023. március 14-én megtekintette és véleményezte a szobrot és a tervezett helyszínt a Szombathelyen megtartott ülésen (9700 Szombathely, Kőszegi utca 2., II. emelet, valamint 9700 Szombathely, dr. Palkó István köz.)

A szakértői bizottság üdvözli a szobor felállításának szándékát. Külön kiemelik, hogy a makett fázisban történő zsűrizés előnyös, ugyanis a javaslatok gyakorlati megvalósítása emelheti az alkotás színvonalát. A szobor felállítása előtt a szakértői bizottság elengedhetetlennek tartja a hozzátartozók jóváhagyását.

A koncepció izgalmas, a könyvre emlékeztető acéllemezek egyedi hatást keltenek. Az arc karakteres, megfelelően adja vissza Dr. Palkó István személyiségét. A portré büsztkivágata szépen illeszkedik a legyező alakban megnyújtott könyvoldapokhoz, azonban a portré és a kompozíciót lezáró elem találkozása nem kiforrott. A szakértői bizottság javasolja a posztamens legfelső, horizontális elemének újragondolását. A lemez és a plasztika találkozása több nézőpontból is előnytelenül hat, az ornamentikus szobor és a geometrikus síkidom között feszültség lép fel. A bizottság javasolja, hogy az acéllemez szélessége csökkenjen. Ezáltal nem csupán elválna a fejtől, de a koncepció „ablak” szimbolikáját is erősítené.

Az anyagválasztás egyedi. Az acél és a beton jól párosíthatóak egymással, azonban a két matéria közti különbségek problémát is okozhatnak. A tónusokban lévő eltérés disszonanciát eredményezhet. Mivel a portré világos színe nem szerviül a posztamens rozsdabarna anyagához, a szakértői bizottság a beton színének sötétítését javasolja, de külön kiemelik, hogy a portrénak és a posztamensnek vizuálisan továbbra is el kell válni egymástól.

A szakértői bizottság az alábbi javaslatokkal él a feliratokat illetően. A nonfiguratív, geometrikus formák sok esetben design elemekké válhatnak, melyek mellett egy portré kevésbé tud érvényesülni. A visszafogott, filigrán tipográfia megakadályozná, hogy a plasztika vizuális súlya csökkenjen.

A szobor tervezett helyszíne több szempontból sem ideális. A köz vizuálisan túlzásfolt, az építmények nem biztosítanak méltó környezetet az alkotásnak. A szakértői bizottság javasolja, hogy a plasztika a tervezett helyéhez képest beljebb kerüljön, nagyjából a köz felezőpontjára, a két facsemete közti zöldterületre. A járdát ívesen szélesítsék ki a szobor körül, ezáltal nem csak az alkotás esztétikai értéke növekedne, de a szobor térszervező szerepet is kapna, ami egy ilyen színvonalú alkotás esetében különösen támogatandó. A terület megfelelő kialakításával egy olyan köztér jönne létre, ami emelné a városrész hírnevét és méltó emléket állítana Dr. Palkó Istvánnak. Ennek érdekében javasolt a szobor megfelelő megvilágítása is.

Az OMSZI Nonprofit Kft. – a szakértői vélemények alapján – a bemutatott alkotást és helyszínt a bírálaton elhangzott észrevételek megvalósításával elfogadásra javasolja.

Szakértők voltak: Erős Apolka Mária szobrászművész és Martin Henrik szobrászművész az OMSZI Nonprofit Kft. részéről Hidas Bence művészeti tanácsadó.

Az OMSZI Nonprofit Kft. a szakvéleményért a szerződés szerinti bírálati díjat számolja fel.

A szakvéleményt készítette: Hidas Bence művészeti tanácsadó.

Budapest, 2023. március 27.

Matiszlovics Tibor
alkotóművészeti igazgató

OMSZI Nonprofit Kft.
Alkotóművészeti Igazgatóság
1089 Budapest, Elnök u. 1.
Adószám: 21941005-2-42
Cg.:01-09-921266
1

Kapják:

- Szombathelyi Szépitő Egyesület
- Bódi Livia
- Irattár

cím: 9700 Szombathely, Kőszegi utca 2.
e-mail: szepitoegyesulet@gmail.com

István

istván
PALKÓ

PALKÓ